

ÜÇ NESİL BİR ARADA

Birgül Feyziöđlu

Çite this article as:

Feyziöđlu, B. (2019). Üç Nesil Bir Arada. UNIMUSEUM, 2 (1), 12-14. DOI:

ÖZ

ÜÇ NESİL BİR ARADA

Müzeler; toplumda geçmiş, bugün, gelecek arasında bağlantı kuran kurumların başında gelir. Çağdaş müzecilik anlayışında müze ziyaretçisi büyük önem taşır. Müze, ziyaretçisi ile anlam kazanır. Günümüz müze anlayışında müzeler, müze eğitimi misyonunu da üstlenmiştir. Müzelerde eğitim; merak etmek, sorgulamak, ucu açık sorulara cevap vermek üzere kurguludur. Müze eğitiminde katılımcı aktiftir. Tüm dünyada müzeler yaşam boyu öğrenmenin ayrılmaz bir parçasıdır. Aşağıda müze eğitiminin yaşam boyu öğrenmede önemi farklı yönleriyle ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müze eğitimi, yaşam boyu öğrenme, ileri yetişkin, beliren yetişkin.

ABSTRACT

THREE GENERATIONS TOGETHER

Museums are one of the institutions that connect the past, present, and future in society. Museum visitors are of great importance in today's museum understanding. The museum gains meaning with its visitors. In today's museum understanding, museums also undertake the mission of museum education. Museum education is open to curiosity, questioning and open-end questions. Participants are active in museum training. Museums all over the world are an integral part of lifelong learning. The following article is a study of the importance of museum education in lifelong learning.

Keywords: Museum education, lifelong learning, advanced adult, young adult

Giriş

“Üç Nesil Bir Arada” isimli müze eğitimi etkinliğinin çıkış noktasını Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu’nun Ankara Kız Lisesi ikinci sınıf öğrencisiyken çektiği siyah-beyaz fotoğraf oluşturmuştur. Fotoğrafın hikayesini, Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu “10. Yıl 10. Sınıf” isimli makalede şöyle anlatır: “Şimdi, elimdeki mutlu rastlantının belgesine bakıyorum: 1934 yılı. Güneşli bir Mayıs günü. Bir öğrenci bayramı. O zamanki adıyla Mektepliler Bayramı. Gazi Orman Çiftliğinde, Ankara Kız Liseliler olarak ve hocam Prof. Dr. Afet İnan’ın talebesi sıfatıyla hepimiz Atatürk’ün davetlisiyiz! Düşünebiliyor musunuz? Bahardan, güneşten tutun da Cumhurbaşkanlığı Orkestrasına kadar o gün her şey bizim için! Elimizde fotoğraf makineleri ile dolaşırken bir binanın köşesini dönüyoruz ve bir anda Atatürk’le karşı karşıya geliyoruz. Yanında merhum Nuri Conker var.

-Resim mi çekeceksiniz diyor Atatürk.

-Evet, efendim, diyoruz, müsaade ederseniz.

... hemen toplanıp birkaç poz çekiyoruz.” (Topçuoğlu, 2008: s.053-064).

Milletlerarası Müzeler Konseyi (ICOM), 2019 yılı temasını “Kültürel Merkezler Olarak Müzeler: Geleceğin Geleceği” olarak belirlemiştir. Etkinliğin “Üç Nesil Bir Arada” olarak isimlendirilmesinin en önemli sebebi, Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu’nun, müze eğitimi etkinliğinde müze eğitimi ziyaretçilerimiz arasında yer alan emekli üniversite hocalarımızın da hocası olmasıdır. Katılımcı emekli üniversite hocalarımız, aynı zamanda benim de üniversite yıllarımda hocam olmuşlardır. Şu anda öğrenci olan diğer müze eğitimi ziyaretçilerimiz de bu eğitim etkinliği ile emekli hocalarımız ile tanışma ve fikirlerinden yararlanma imkanı bulmuşlardır. Dolayısıyla etkinlikte üç nesil temsil edilmektedir. Böylece geçmiş, bugün ve gelecek arasında kültürle bir köprü oluşturulmuş ve üniversite eğitim gelenekleri müze eğitimi ile geleceğe taşınmıştır.

1. Müze Eğitimi Etkinliğinde Kullanılan Drama Yöntemleri

Müze eğitimi etkinliğinde iki farklı dramadan yararlanılmıştır. Bu dramalar sırasıyla “Benim Büyülü Sözüm” ve “Aç Kapıyı Bezirgan Başı” olarak adlandırılmıştır.

“Benim Büyülü Sözüm” isimli dramada, amaç katılımcıların birbirini tanımaları ve müze ortamına uyum sağlamalarıdır.

İlk olarak, katılımcılara Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu hakkında bilgi verilmiştir. Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin ilk kadın asistanı ve 1949 yılında diploma verdiği ilk kadın öğrencidir. Bu fakültede 1943 yılından 1982 yılına kadar otuz dokuz yıl çalışmıştır. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin kurucu dekanlığını yapmıştır. Bu görevler içinde en güç olanlardan biri o zamanki adıyla Eğitim Fakültesi'nin bütçesiz, kadrosuz, çeşitli zorluklar içinde doğup büyümesi sürecinde yaptığı yöneticiliktir. Eğitim sosyolojisinin

üniversite düzeyinde lisans dersi halini alması Hamide Topçuoğlu’nun çabalarıyla gerçekleşmiştir (Tan, 2018).

Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu, Eğitim Fakültesi’nin kuruluşun, mütevazı ana babalardan doğma, kendi göbeğini kendi kesmeye uğraşan bir çocuğa benzettir. (Topçuoğlu, 1998).

Daha sonra müze eğitimi katılımcılarına adalet tanrıçası Themis hakkında bilgi verilmiştir. Adalet tanrıçası Themis kararlı ve dik duruşu; yüzündeki kendine güvenli tebessümü ile etkinliğe konuk olmuştur (Bozkurt, 2009).

Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu da yaşamında dik, kendinden emin ve özgüvenli duruşu ile ön plana çıkar. Topçuoğlu, sohbetine hayran kalınan bir hocadır. Öğrenci karşısında kıyafetinden makyajına kadar dört dörtlük hazırlanır; metodolojik sağlamlığı en önemli özelliklerinden biridir. Çok iyi dinlemesini bilen, hoş görülü; ama sınırlı hoş görülü bir insandır (Tan, 2018).

Bu bilgiler doğrultusunda, katılımcılardan 1. dramada ad ve soyadlarını söylemeleri; tıpkı adalet tanrıçası Themis ve Prof. Dr. Topçuoğlu gibi özgüvenli, kendinden emin durmaları ve “*İnsan nasıl başarılı olur?*” sorusuna ilişkin tek bir kelime ya da tamlama söylemeleri istenmiştir.

“Aç Kapıyı Bezirgan Başı” isimli dramada, katılımcılara Yunan mitolojisinde tıp ve sağlık tanrısı Asklepios tanıtılmıştır. Asklepios’un, mitolojide, Bugün Bergama’da bulunan Asklepon isimli şehirde yaşadığı inanılır. Asklepon şehri aynı zamanda ölümün ve hastalığın olmadığı bir yerleşim yeridir. Asklepon’da hastaların şifa bulduğu sağlık tüneli (yeraltı tüneli) mevcuttur. Tünel, 80 metre uzunluğundadır. Tünelin üzerinde 12 adet pencere niteliğinde delik bulunmaktadır. Bu tünelden geçen insanlara doktorlar ve felsefeciler şifa ve telkin dolu sözler fısıldar. Tünel boyunca güzel müzik çaldığına inanılır (Hitit Color, 1972).

Sağlık tünelinin müze eğitimi etkinliği ile bağlantısı, yüzlerce yıldır felsefe ve sosyolojinin insan yaşamında olan önemidir. Katılımcılardan karşılıklı durmaları istenir; katılımcılar ellerini birleştirir; hayali bir tünel oluştururlar. Her bir katılımcı bu tünelden sırayla geçer; tünelden geçen katılımcıya bir önceki dramada keşfedilen büyülü başarı sözleri fısıldanır. Böylece binlerce yıl öncesinin telkin ve şifa dolu sözleri günümüze yansıtılır.

Her iki dramanın uygulanma süresi ortalama yarım saat sürmüştür. Drama etkinliklerinden sonra katılımcıların üzerlerindeki çekingen duruşu attıkları, ortamı benimzedikleri, ortamdaki keyif aldıkları gözlenmiştir.

2. Müze Eğitimi Etkinliğinde Hedeflenen Kazanım

Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu, meslek yaşamında çok başarılı bir insandır. Özgüvenli, kararlı, azimli, toplumsal kadın sorunlarına karşı son derece duyarlı olmasıyla çok güçlü bir kadın figürüdür. İçten yaşadığı güven duygusunu “10.Yıl 10. Sınıf” isimli makalede şöyle anlatır: “Sonra,

çimizde nasıl bir «güven duygusu» vardı! Hala şaşarım ve çocukluğumun en fazla hasretini çektiğim yanı bu duygu olmuştur. İçinde yaşadığımız dünyayı, ne ekonomi ya da eğitim istatistikleriyle ne de ileri Batı toplumlarının olanaklarıyla mukayese ederek değerlendiriyorduk. Hiç, bir tohumun değeri terazi ile ölçülür mü? Küçük bir tane-ciktir o. Ama, ne büyük, ne parlak bir gelecek yatar onda! (Topçuoğlu, 2008: 053-064).

Müze eğitimine katılanlarla Hamide Topçuoğlu'nun yaşamına dair bilgiler paylaşıldıktan sonra, "İnsan nasıl başarılı olur?" sorusunun tartışılması aşamasına geçilmiştir. Soruyu cevaplandırmak için, katılımcılardan masada yer alan kitap, gazete fotokopileri ve makalelerden de yararlanmaları sağlanmıştır.

3. Müze Eğitimi Etkinliğinde Kullanılan Kuramsal Çerçeve

Etkinlikte 30 kişi yer almıştır. Müze eğitimi grubunun kalabalık olması nedeniyle küçük grup tartışmalarından yararlanılmıştır. Katılımcılar onar kişilik üç gruba ayrılmıştır. Her grup, bir gazete hazırlamıştır. Gazetede içeriğinde "İnsan nasıl başarılı olur?" sorusuna cevap aranmış; Prof. Topçuoğlu'nun hayatı ile katılımcı üniversite öğrencilerinin kendi hayatlarını karşılaştırmaları; okul ve sınav süreçleri dahil kendi başarı hikayelerine gönderme yapmaları istenmiştir. Bu süreçte emekli üniversite hocası müze eğitimi ziyaretçilerimiz de kendi hayat tecrübeleri ile etkinliğe renk katmıştır. Böylece katılımcılar akıl yürütme, yaratıcılık, kendini yazılı ve sözlü olarak ifade etme yönünden farklı bir tecrübe yaşamışlardır.

Sonuç ve Değerlendirme

İnsan yaşamı farklı evrelerden oluşur. Yetişkinlik dönemi, insan yaşamının en uzun dönemidir. Bu çalışmada farklı yaş yetişkin grupları olan üniversite öğrencileri ile emekli üniversite hocaları müze eğitiminde bir araya gelmişlerdir. Üniversite öğrencileri 18 yaşını geçmiştir; hukuki anlamda reşittir; hak sahibi olabilir; borç altına girebilir. Ancak çoğu bir işte çalışmadığı için ekonomik özgürlüğe sahip değildir. Toplumsal hadiselerle duyarlıdır. Her konuda fikri vardır. Kendilerine yetişkin dünyasında bir yer bulmak için çaba göstermektedir (FeYZioğlu, 2017).

Beliren yetişkinler, etkinlik sonunda Prof. Dr. Hamide Topçuoğlu'nun yaşamı ve çalışma hayatı, çalışma hayatında karşılaştığı sorunlar, sorunlara getirdiği çözüm önerileri konusunda farklı bir tecrübe yaşadıklarını; etkinliğin karşılıklı iletişim içinde geçmesi nedeniyle zamanın nasıl geçtiğini fark etmediklerini dile getirmişlerdir.

Sağlıklı ileri yetişkin katılımcılar emekli üniversite hocalarından oluşmaktadır. Sağlıklı ileri yetişkin müze eğitimi ziyaretçilerinin meslek sahibi oldukları, çalışma hayatında geniş tecrübelerinin olduğu yapılan etkinlik boyunca ön plana çıkarılmıştır.

Sağlıklı ileri yetişkin müze ziyaretçileri, müzelerin yeni

öğrenme yeri olduğu konusunda fikir birliğine varmışlardır. Beliren yetişkinler ile sağlıklı ileri yetişkinler arasında kaynaştırma grubu oluşturulmuştur. Sağlıklı ileri yetişkinler beliren yetişkinlere hayat tecrübelerini aktarmış; beliren yetişkinler de hazırladıkları poster ve gazete yazıları ile sağlıklı ileri yetişkinlere görüş ve yorumlarını aktarmıştır. Gerçekleştirilen müze eğitimi çalışmasının, nesiller arası etkili iletişim kurmada ve ömür boyu eğitimde etkili olduğu düşünülmektedir.

Kaynakça

1. Bozkurt,A., 2009, **Mitolojide Hukuk**, Hukuk Gündemi Dergisi, 08.05.2019 tarihinde <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/hgdmakale/2009-1/14.pdf> adresinden alınmıştır.
2. FeYZioğlu, B. 2017, **Yetişkinlerle Müzede Eğitim**, Pera Müzesi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Projesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- 3.Hitit Color,1972, **Bergama**, İstanbul, Orient Matbaacılık.
4. Tan, M.,G., 2018, **Bir Çocuk, Bir Kadın, Bir Hoca**, Ankara, Turhan Kitapevi Yayınları.
5. Topçuoğlu, H. 1998, **Ankara Üniversitesinin Bir Eğitim Fakültesi Vardır!**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:1, Sayı:1, sayfa no:-VII-L,07.05.2019 tarihinde <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/12351/> adresinden alınmıştır.
6. Topçuoğlu H., 2008, **10. Yıl 10. Sınıf**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,Cilt:41, s.053-064, 7.05.2019 tarihinde http://dergiler.ankara.edu.tr/detail.php?id=40&sayi_id=2248 veri tabanından alınmıştır.